

Po slovesu je sledila le še vožnja proti domu, v Škofjo Loko smo se srečno vrnili v ponedeljek, 4. aprila, v zgodnjih jutranjih urah.

V družbi s sestro Jadwigo Wyzumsko in generalnim sekretarjem združenja Europassion Josefom Langom.

Skupinska slika dela udeležencev skupaj z organizatorji 32. kongresa v Cieszynu na Poljskem. Foto: Tadeusz Maciejczek

Jože Štukl

POROČILO Z MEDNARODNE KONFERENCE V KRAKOVU NA POLJSKEM

International Academic Conference: *Intangible Heritage of the City. Musealisation, Preservation, Education.*

V dneh od 30. maja do 3. junija 2016 sem se kot predstavnik Loškega muzeja in uradni predstavnik Občine Škofja Loka udeležil mednarodne konference *Intangible Heritage of the City. Musealisation, Preservation, Education*, ki je potekala v prostorih Zgodovinskega muzeja mesta Krakova (Museum Historyczne Miasta Krakowa) na Poljskem.

Ponedeljek, 30. maj: Dan je minil predvsem v znamenju vožnje. V večerni urah smo dosegli mesto Krakov. Po nastanitvi v hotelu Ibis ob glavni krakovski železniški postaji smo se sprehodili po mestu in poiskali stavbo Mestnega muzeja, kjer bo v prihodnjih dneh potekala konferenca.

Torek, 31. maj: Dan se je začel ob 8.30 uri z registracijo udeležencev konference. Konferenca se je začela ob 9. uri z uvodnim nagovorom in s predavanjem direktorja krakovskega Mestnega muzeja Michala Niezabitowskega. Potem so sledili referati udeležencev, ki so prihajali iz vse Evrope. Konferenca je potekala v poljskem in angleškem jeziku ob simultanjem prevajanju. Vsak od udeležencev je imel na voljo 20 minut za predstavitev svoje teme. Moje predavanje je bilo na sporedu prvega dne, v drugem tematskem sklopu med 12.20 in 12.40 uro. V besedi in sliki sem predstavil Škofjeloški pasijon. Z organizatorji konference sem se dogovoril še za prikaz 7 minutnega filma o pasijonu, ki so ga predvajali v času, predvidenem za diskusijo med 13.20 in 13.40 uro. Zanimanje za Škofjeloški pasijon je bilo veliko, sam fenomen pa je presenetljivo dobro poznan strokovnjakom širom Evrope.

Konference sta se iz Slovenije udeležili še Nena Židov in Anja Jerin iz Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani, ki sta prav tako predstavili vsaka svoj prispevek. Nena Židov je predstavila Posavsko Štehanje – konjeniško igro in prireditve, na kateri jezdec med dirom s kovinskim kijem razbijajo na drog nasajen lesen sodček. Anja Jerin pa je predstavila pregled slovenskega registra nesovne kulturne dediščine s posebnim poudarkom na elementih iz slovenskih urbanih področij. Prvi dan konference se je po večerni strokovni diskusiji zaključil ob 19. uri.

Predstavitve Škofjeloškega pasijona na mednarodni konferenci v Krakovu. Foto: Mirjam Jezeršek

Ogled filma o Škofjeloškem pasijonu na mednarodni konferenci v Krakovu. Foto: Jože Štukl

Ob 19.30 uri je sledil voden ogled mesta Krakova, ki je eno od najstarejših in drugo največje mesto na Poljskem. Leži v južnem delu države ob reki Visli in je središče Malopoljskega vojvodstva. Srednjeveško mestno jedro je eno izmed najbolj ohranjenih v Evropi in je bilo že leta 1978 uvrščeno na seznam UNESCOve svetovne kulturne dediščine. Krakov je bil med leti 1038–1596 prestolnica Poljske, ki jo je nato kralj Sigismund III. iz strateških razlogov prenesel v Varšavo. Mesto je kljub vsemu ostalo pomembno poljsko gospodarsko in kulturno središče. V spremstvu muzejskega vodnika smo se sprehodili po ulicah starega mestnega jedra, dokler se ni pred nami odprl prostran glavni trg, ki sodi med največje srednjeveške trge v Evropi. Obkroža ga niz razkošnih mestnih hiš in bogatih rezidenc, ne manjka pa niti številnih lepo urejenih gostinskih lokalov, ki vabijo na pokušino tradicionalne poljske kulinarike ali zgolj na prijeten oddih ob pijači. Sredi trga smo si ogledali znamenito tržnico, kjer poleg nakita iz jantarja prodajajo tudi najrazličnejše izdelke domače obrti. Ob tržnici se nahaja monumentalni spomenik romantičnemu poljskemu pesniku in borcu za svobodno Poljsko Adamu Mickiewiczu (1798–1855). Na trgu smo si poleg mogočne cerkve sv. Marije, katere glavna posebnost sta različno visoka zvonika, ogledali še cerkvi sv. Barbare in sv. Vojteha. Z glavnega trga smo krenili proti griču Wawel, kjer se nahajata razkošen kraljevi dvorec in stolnica sv. Stanislava in Vaclava, kjer so pokopani

Pogled na glavni krakovski trg s cerkvijo sv. Marije in tržnico. Foto: Jože Štukl

poljski kralji in mnogi drugi ugledni Poljaki. Ob povratku smo si v mestu ogledali še dominikansko cerkev ter se sprehodili mimo Jagelonske univerze, ki je ena od najstarejših na svetu. Tu sta med drugimi znanimi osebnostmi študirala tudi Nikolaj Kopernik in Karel Wojtyła. Ogled je v celoti trajal približno dve uri in pol in po koncu smo polni vtisov in prijetno utrujeni odšli v hotel k počitku.

Sreda, 1. junij: Drugi dan mednarodne konference se je začel ob 9. uri. Ob spremljanju referatov je čas zelo hitro mineval. Med odmorom za kosilo in po njem smo se srečali z nekaterimi rokodelci tradicionalnih poljskih obrti, ki so na ogled razstavili svoje izdelke. Tako smo imeli priložnost pokramljati z izdelovalcem orožja, s klekljaricami tradicionalne poljske čipke in z izdelovalci poljskih jaslic. Drugi dan konference se je zaključil podobno kot prvi ob 19. uri. Po koncu konference je bil vsem zainteresiranim omogočen tudi ogled bogatih zbirk Mestnega muzeja.

Četrtek, 2. junij: Dan je v celoti minil v znamenju Lajkonične procesije. Žal nam je malo zagodlo vreme, saj je že dopoldne začelo močno deževati. Kljub temu so se že zjutraj po mestu začele zbirati množice ljudi, ki so navkljub slabemu vremenu želele prisostvovati edinstvenemu dogodku. Procesijo po ulicah mesta Krakova prirejajo enkrat letno in sicer prvi četrtek po prazniku Svetega rešnjega telesa. Lajkonik – bradat mož, oblečen v živo pisana vzhodnjaška oblačila, na majhnem umetnem belem konju, skupaj s svojim pisanim spremstvom glasbenikov, vojakov in zastavonoš, »jaše« po mestu, zbira denarne prispevke in z lesenim kijem blagoslavlja darovalce. Lik Lajkonika je še vedno zavil v tančico skrivnosti in raziskovalci si o njegovem izvoru niso enotni. Nekateri njegove začetke iščejo v zgodovinskem dogodku, ko so v 13. stoletju Krakov oblegali Tataři, drugi so mnenja, da je mnogo starejši in naj bi se ohranil kot relikvija iz poganskih časov. Spet tretji menijo, da moramo podobo Lajkonika razumeti kot prežitek srednjeveških misterijev in cehovskih predstav. Procesija, ki se začne ob deseti uri dopoldan, ves dan potuje po mestnih ulicah in doseže vrhunec v poznih popoldanskih urah s prihodom na glavni trg, kjer jo pričaka tisočglava množica. Lajkonik krene na oder in pobere denarne prispevke od mestnih oblasti. Nato z županom mesta spi-je čašo vina, zapleše s praporom ter se s tem pokloni meščanom in se jim zahvali za gostoljuben sprejem. Uradni del procesije se je ob plesih in nagovorih župana, mestnih veljakov in predstavnikov Mestnega muzeja zaključil v večernih urah. Uradnemu delu je kljub slabemu vremenu sledilo še vseljidsko rajanje.

Petek, 3. junij: Dopoldne smo izkoristili za ogled še nekaterih Krakovskih znamenitosti, nato pa smo se podali proti domu. V Škofjo Loko smo se srečno vrnili petnajst minut po polnoči – bila je že sobota.

Končni rezultat mednarodne konference je obsežen zbornik z naslovom *Niematerialne dziedzictwo miasta / Intangible Heritage of the City*, ki ga je izdal Mu-

zej mesta Krakova. V njem so objavljeni vsi referati, predstavljeni na konferenci, med njimi tudi prispevek o Škofjeloškem pasijonu. Zbornik je v PDF različici v celoti dostopen na spletni strani povsem brezplačno in sicer v poljskem (<http://www.mhk.pl/niematerialne-dziedzictwo-miasta>) in angleškem jeziku (<http://www.mhk.pl/intangible-heritage-of-the-city>).

Lajkonik s spremstvom na glavnem trgu v Krakovu blagoslavlja darovalce. Foto: Jože Štukl